

Список використаної літератури

1. Величко Л. П. Хімія : підруч. для 10 кл. закладів загальної середньої освіти: профіл. рівень. К. : Школяр, 2018. 296 с.
2. Євсєєва М. В .Основи екології. Навчальний посібник для студентів всіх спеціальностей. Вінниця : ВДТУ, 2000. 96 с.
3. Федоров В. Д., Гільманов Т. Г. Екологія. М. : МІЛІГРАМУ, 1980. 464 с.

ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Катерина БУЧКОВСЬКА

здобувач вищої освіти спеціальності 242 «Туризм»

Науковий керівник: **Тетяна МАРУСЕЙ**

кандидат екон. наук, доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка,

м. Кам'янець-Подільський

Туризм – це напрямок, що веде до управління ресурсами таким чином, що економічні, соціальні та естетичні потреби можуть бути задоволені без спричинення значної шкоди довкіллю, порушення основних екологічних процесів та зміни природних екосистем. Враховуючи особливості функціональної схеми туристичної галузі (використання природних та культурно-історичних ресурсів – надання туристичних послуг – отримання економічних прибутків), перші спроби визначення основ збалансованого туризму були зроблені ще у 1988 році Світовою туристичною організацією(СТО).

Важливим показником для досліджень екологічного туризму є показник Global Wildlife Travel Index – рейтинг країн з найкращими умовами для еко-туризму. Фахівці вивчили умови для еко-відпочинку у 107 країнах світу. При складанні рейтингу враховувалася кількість національних парків, зусилля держави щодо збереження природи, біорізноманіття, ризику зникнення

представників флори та фауни. Очолила рейтинг Фінляндія, 73% території якої займають ліси, також має 39 національних парків. Україна посіла 71 позицію рейтингу. Умови для еко-туризму в нашій країні близькі до Шрі-Ланки та Непалу (70 та 72 місця відповідно) [6].

Саме тому важливе місце в процесі екологічної орієнтації туристичної діяльності посідає екологізація системи управління, яка полягає у запровадженні нової, екологічно-орієнтовані системи менеджменту туризму. Концепція екологічного менеджменту повинна базуватись на ефективному управлінні діяльністю усієї туристичної галузі, бути направленою на раціональне, екологічно-збалансоване природокористування, збереження та примноження природних цінностей та ресурсів.

Практичне запровадження принципів екологічного менеджменту в діяльність підприємств рекреаційно-туристичної індустрії означає: дотримання науково обґрунтованих екологічних нормативів споживання води як у готелях, так і під час проведення водних лікувально-оздоровчих процедур; використання лише сучасних технічних засобів водопостачання з метою уникнення її небажаного витікання із кранів, унітазів та душових пристроїв; енергозбереження на всіх стадіях і в усіх видах здійснення й забезпечення рекреаційного процесу (енергозберігаючі технології при будівництві закладів розміщення туристів, використання енергозберігаючих приладів класу А тощо); екологічно доцільне поводження з побутовими відходами (зменшення їх обсягів, розподіл за видами, забезпечення транспортування до місця утилізації тощо); дотримання норм застосування миючих засобів; нешкідливість хімічних засобів для миття та чистки, які одночасно повинні бути біодеградуєчими, тобто такими, що розкладаються природним чином; використання екологічно безпечної тари, пакувальних матеріалів, посуду; використання, по можливості, екологічно безпечних джерел енергії; ресурсозбереження на всіх стадіях забезпечення рекреаційного процесу від економії паперу в офісах до заміни постільної білизни та рушників лише за вимогою гостей; розробка та використання екологічно безпечних туристичних маршрутів [5].

Основними екологічними принципами збалансованого туризму передбачена мінімізація антропогенних тисків, утилізація відходів, використання енерго- та ресурсозберігаючих технологій та альтернативної енергетики, впровадження систем очищення та повторного використання води, зменшення хімічного та шумового забруднення від туристичного транспорту, розвиток нових, екологічно-орієнтованих видів туризму.

Напрямок впровадження даних принципів та їх реалізації може стати саме екологізація туризму. За рахунок її комплексності та узгодженості управлінських механізмів стане можливим досягнення визначеного принципами сталого розвитку балансу між реалізацією туристичного продукту та раціональним природо споживанням. В її основі також закладена екологічна освіта, що, в свою чергу, є важливим засобом підвищення екологічної культури та розвитку екологічної свідомості населення. Екологізація дозволить провести повну переорієнтацію туристичної галузі не лише на рівні певного регіону, але й у глобальних масштабах.

Питання забруднення довкілля є важливим для українців. Тому Міністерство цифрової трансформації України презентувало сервіс «Дія. Відкриті дані», в якому міститься розділ «Екологія». Державні органи відкрили десятки реєстрів у сфері екології: дані про якісний стан поверхневих вод, ліцензії на поводження з небезпечними відходами, дозволи на викиди в атмосферне повітря, на користування надрами та спецводокористування і багато інших. На основі цих даних створено зручні у застосуванні сервіси, які полегшують громадянам пошук інформації про стан довкілля, наявність забруднювачів та потенційно небезпечних об'єктів, які можуть вплинути на їхнє здоров'я, вибір місця проживання та на інші сфери життя [1].

Перевірити якість води допоможуть інструменти «Чиста вода» та «Відкрите довкілля», які використовують дані Державного агентства водних ресурсів. Вони надають інформацію щодо показників забрудненості найбільших річкових басейнів України. «Чиста вода» також містить список підприємств, які забруднюють річки у кожному регіоні, та обсяги цих

забруднень. Сервіси SaveEcoBot, CityScale, EcoCity, ЛУН Місто Air, EcoInfo інтегрують відкриті дані Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів з даними мереж громадського моніторингу щодо забруднення повітря. Таке поєднання дає змогу моніторити обсяги викидів небезпечних речовин підприємствами та обґрунтовано вимагати природоохоронних інвестицій у разі значного забруднення, а мешканцям (або у нашому випадку туристам) – уникати перебування на відкритому повітрі під час небезпечного забруднення атмосфери або обирати житло у районі з менш забрудненим повітрям. Через сервіс «Екомапа» від Міністерства довкілля громадяни можуть подати звернення про виявлені незаконні сміттєзвалища, щоб їх усунули. Також на карті є дані про легальні полігони, а також змога моніторити місця поводжень з небезпечними відходами. У такий спосіб відкриті дані дають змогу підвищити ефективність екологічної політики на національному та регіональному рівнях, а також підвищувати екологічну обізнаність населення та сприяти громадському контролю [1].

Отже, екологізація туризму є науково-обґрунтованою, екологічно-орієнтованою управлінською діяльністю, яка направлена на поліпшення екологічного стану природних комплексів та об'єктів територій туристичної зацікавленості; збереження та відновлення порушених або змінених екосистем за рахунок зміни режиму (способу) їх використання; розрахунок та встановлення допустимої кількості туристів за певний туристичний сезон; модернізацію обладнання та очисних споруд, що застосовуються в туристичній інфраструктурі; підвищення культури виробництва туристичних послуг; екологічну освіту.

Список використаної літератури

1. «Дія. Відкриті дані». URL: <https://diia.data.gov.ua/value/ecology>.
2. Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text>

3. Ніколаєв К. Д. Екологізація та розвиток сільського зеленого туризму в Україні: монографія. К. Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2016. 153 с.
4. Ніконоров С. М. Соціально-економічна сутність екологічного туризму. URL: https://tourlib.net/statti_tourism/nikonorov.htm
5. Нецадим Л. М., Тимчук С. В., Кожухівська Р. Б. Екологічний туризм як основа ефективного розвитку туристичного бізнесу в Україні. URL: https://rev.kpu.zp.ua/journals/2019/3_14_uk/55.pdf
6. ТОП-10 країн з найкращим еко-туризмом. URL: <https://travel.tochka.net/13895-top-10-stran-s-luchshim-eko-turizmom/>

УРОЖАЙНІСТЬ КУКУРУДЗИ ЗА РІЗНОЇ СИСТЕМИ УДОБРЕННЯ В УМОВАХ ЗАХІДНОГО ЛІСОСТЕПУ

Сергій ВЕСЕЛОВСЬКИЙ

здобувач вищої освіти ОС «Магістр»

спеціальності 201 «Агрономія»

Науковий керівник: **Вероніка ХОМІНА**

доктор сільськогосподарських наук, професор

завідувач кафедри рослинництва, селекції та насінництва

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

м. Кам'янець-Подільський

Аграрний сектор світової економіки в останні роки все більше уваги приділяє вирощуванню кукурудзи, площі якої становлять 20% у структурі посівних площ та забезпечує понад 30% валових зборів зернової маси. Серед інших сільськогосподарських культур кукурудза сьогодні займає лідируючі позиції.

Кукурудза має цілий ряд харчових і кормових властивостей. В її зерні міститься 9–12% білків, 65–70 – вуглеводів, 4–8 – олії, 1,5% – мінеральних речовин. Із зерна кукурудзи виготовляють близько 350 видів продукції: крупу,